

IL-HAMES SENA L-ISTUDJI SOĆJALI (*Generali*) IL-HIN: Siegħa u tliet kwarti**L-Isem:** _____**Il-Klassi:** _____

Din il-karta tal-eżami fiha HAMES Taqsimiet (A, B, C, D u E). L-istudenti jridu jwieġbu t-Taqsimiet KOLLHA. Il-marki għal kull Taqsimi jidhru bejn il-parentesi.

Taqsimi A: Imla l-vojt billi tagħżel il-kelma t-tajba:

nazzjonali	riżorsi naturali	l-ugwaljanza	nukleari	NGOs
diskriminazzjoni	integrazzjoni soċjali	servizzi soċjali	ambjent industrijalizzat	is-soċjetà

1. _____ huma żejt, gass, siġar u minerali.
2. Servizzi li jingħataw b'xejn mill-gvern: _____.
3. _____ hu post fejn hemm ħafna fabbriki.
4. _____ tfisser li kull membru tas-soċjetà jingħata c-ċans bi dritt li jipparteċipa b'mod attiv f'dik _____.
5. Meta kulħadd jitqies indaqs ngħidu li teżisti _____.
6. _____ tfisser meta persuna tiġi trattata agħar minn ġaddieħor mingħajr raġuni valida.
7. Familja _____ hija waħda magħmulu minn missier, omm u t-tfal.
8. Identità _____ tfisser dak kollu li jagħmilna Maltin.
9. Għaqdiet mhux governattivi li jiddependu mill-ghajnejha tal-voluntiera u benefatturi sabiex imexxu 'l quddiem il-kawża tagħhom insejħulhom _____.

(10 marki)**TAQSIMA B: Aghżel billi timmarka t-tweġiba t-tajba:****1. Esklużjoni soċjali tfisser**

- a) tinkludi lil kulħadd
- b) tiġi mwarrab mis-soċjetà
- c) tipparteċipa fis-soċjetà

2. X'jigri fiż-żgħożija?

- a) iż-żgħażaq ġibliehu u jisfrattaw
- b) iż-żgħażaq isiru maturi u responsab bli f'daqqa
- c) iż-żgħażaq iibdew iiskopru lilhom infushom u x'iixtieu iaġħmlu fil-ħaija.

3. X'nifhmu meta nghidu anzjan/a?

- a) xi hadd marid/marida
- b) xi hadd li ma jimxix mal-modà
- c) xi hadd li għandu aktar minn 65 sena

4. Global warming tfisser

- a) iż-żieda fit-temperatura tad-dinja
- b) iż-żieda fil-paga
- c) iż-żieda fl-għoli tal-ħajja

5. Żvilupp ambjentali huwa

- a) meta niżviluppaw l-artijiet bl-addoċċ
- b) żvilupp favur il-ħarsien tal-ambjent
- c) meta nagħmlu vandaliżmu

6. Caritas taħdem

- a) ma' persuni bil-vizzju tad-droga
- b) ma' persuni li jħobbu jiddevertu
- c) ma' persuni li huma anzjani

7. Persuni żvantaġġjati huma dawk

- a) li għandhom ħafna flus
- b) li għandhom bżonnijiet speċjali
- c) li m'għandhom bżonn xejn

8. L-adolexxenza hija

- a) żvilupp fil-bniedem bejn it-tfulija u l-adult
- b) żvilupp fil-bniedem adult
- c) żvilupp fil-bniedem matur

9. Interdipendenza tfisser

- a) hadd m'għandu bżonn lil hadd
- b) kulħadd jagħmel li jrid
- c) kulħadd bżonn xulxin

10. ġustizzja soċjali hi

- a) meta persuna tiġi ttrattata hażin
- b) meta tieħu dak li ħaqqek
- c) meta jkollok problemi soċjali

(10 marki)

TaqSIMA C: Aqra din is-silta u wiegeb il-mistoqsijiet KOLLHA dwarha fuq karta s-

“Persuni dipendenti għandhom jingħataw l-ghajjnuna li jeħtiegu biex jaqdu l-bżonnijiet tagħi soċjetà u jgħixu, safejn hu possibl, ħajja indipendenti. Persuna tista’ tiddependi fuq ġaddieħoli żmien qasir, bhal fil-każ ta’ xi incident jew operazzjoni fl-isptar. Id-dipendenza tista’ tkun ukoll minn i-tul meta tkun assocjata max-xjuhija jew ma’ diżabbiltà. Id-dipendenza tigi wkoll mhux biss minħabba mard fiżiku, iżda wkoll minħabba mard mentali. Hafna kura fit-tul f’Malta fl-imghoddi kienet tingħata mill-familji ta’ persuni dipendenti. L-istili ta’ ħajja tal-Maltin ġħaddew minn ħafna bidliet tul l-aħħar fit-snini. Dawn kellhom, u se jibqa’ jkollhom, effett kbir fuq kull tip ta’ kura li tingħata mill-familja. Għaldaqstant tfaċċaw ħtiġiġiet godda u differenti għal servizzi ta’ kura fit-tul. Minbarra djar għal dawk li m’għandhomx il-possibbiltà li jircievu kura minn tal-familja, jew fil-każ ta’ persuni li l-htiġiġiet tagħhom ma jistgħux ikunu moqdija minn qrabathom, hemm bżonn ta’ servizzi ta’ kura formalibba bbażata fil-komunità.”

Adattat mir-Rapport Nazzjonali fuq Strategiċi għal Harsien Soċjali u Inkluzjoni Soċjali, 2008-2010.

Mistoqsijiet:

1. Spjega fil-qosor il-frażi **persuni dipendenti**. Agħti **ŻEWĞ** eżempji. (4)
 2. Agħti **ŻEWĞ** eżempji ta’ kif persuna tista’ ssir dipendenti għal żmien qasir. (2)
 3. “Hafna kura fit-tul f’Malta kienet tingħata mill-familji ta’ persuni dipendenti”. Taħseb li din it-tip ta’ kura għadha tingħata mill-familji? Ghid għaliex? (3)
 4. X’servizzi oħra jistgħu jingħataw lil dawk li ma jistgħux jgħinuhom tal-familja? Agħti **TLIET** eżempji. (6)
 5. Agħti **ERBA**’ eżempji ta’ kif l-Istat jista’ jgħin persuni dipendenti. (8)
 6. Kif tista’ tgħin lill-persuni dipendenti jgħixu ħajja aħjar? (3)
 7. Semmi **ERBA**’ djar/ċentri li jgħinu persuni dipendenti. (4)
- (30 marki)**

TaqSIMA D: Fuq karta separata, wiegeb il-mistoqsijiet KOLLHA.

1. Xi tfisser **żgħożija**? Agħti **ERBA**’ eżempji ta’ kif iż-żgħożija hija żmien ta’ avventura u ta’ skoperta tad-dinja ta’ madwarna. (6)
 2. X’tifhem bil-kelma **tniġgiż**? Semmi **ERBA**’ modi kif dan jista’ jsir. (6)
 3. Semmi **TLIET** pajiżi żviluppati u **TLIET** pajiżi li qed jiżviluppaw. (6)
 4. X’differenza hemm bejn servizzi **kontributorji** u servizzi **mhux kontributorji**. (6)
 5. Semmi **TLIET** modi kif tista’ thares l-ambjent ta’ madwarna. (6)
- (30 marka)**

TaqSIMA E: Aghżel WIEHED minn dawn it-temi u ikteb madwar 200 kelma dwaru fuq karta separata.

1. Għaliex il-familja hija kkunsidrata bħala l-aġenzija l-aktar importanti ta’ soċjalizzazzjoni tat-tfal? Iddiskuti.
 2. “Il-mezzi ta’ komunikazzjoni tal-massa jinfluwenzaw ħafna liż-żgħażaq”. Iddiskuti kif iż-żgħażaq qed jiġu influwenzati minn dawn il-mezzi.
 3. X’tifhem bil-frażi **żvilupp sostenibbli**? Taħseb li f’Malta qed isir żvilupp sostenibbli? Agħti r-raġunijiet tiegħek u ddiskuti x-effetti qed iħalli dan fuq l-ambjent.
- (20 marka)**